

KUNST IN ZICHT

*INFORMATIECENTRUM
BEELDENDE KUNST EN
ARCHEOLOGIE*

PROGRAMMA 1986 SEPT/DEC

Inhoud.

blz. 3	Wat doet Kunst in zicht ? Informatie over de cursussen. Inschrijving.
blz. 4	Kursusvoorwaarden. Kortingen. Donateurs.
blz. 5	Geschiedenis van de stad Groningen.
blz. 6	Wat is archeologie ?
blz. 7	Beelden en architectuur in de stad Groningen.
blz. 8	Geschiedenis van de fotografie.
blz. 9	Overzicht kunstgeschiedenis: Oudheid en Middeleeuwen.
blz.10	Expressionistische kunst in Nederland.
blz.11	Geschiedenis van het kostuum.
blz.12	Kunst en kuituur van Sicilië.
blz.13	Het sieraad.
blz.14	Middeleeuwse Kerstvoorstellingen.
blz.15	Kursusoverzicht januari - juni 1987.
blz.16	Overige informatie.

Wat doet Kunst in zicht ?

stichting Kunst in zicht legt zich toe op het verbreiden van kennis over beeldende kunst en archeologie, om de ontwikkeling van artistieke belangstelling bij zoveel mogelijk mensen aan te moedigen. Daartoe organiseert de stichting cursussen waarin zowel historische als actuele onderwerpen op het gebied van de beeldende kunst en archeologie aan de orde komen en aandacht wordt besteed aan lonende tentoonstellingen. Uitgebreidere informatie over de cursussen is te verkrijgen via Postbus 1181, 9701 BD Groningen of bij Athena's boekhandel, Oude Kijk in 't Jatstraat 42 in Groningen.

Informatie over de cursussen. Alle cursussen worden gegeven door ter zake deskundige docenten. Bij iedere cursus ontvangt de cursist een syllabus met een samenvatting van de inhoud en literatuurverwijzingen. De cursussen worden, tenzij anders vermeld is, gegeven bij 'Forma Aktua', Nieuwe Ebbingestraat 129 in Groningen. In de schoolvakanties vinden er geen bijeenkomsten plaats.

Inschrijving.

Inschrijving voor cursussen kan op twee manieren geschieden: - door storting van het verschuldigde cursusgeld onder vermelding van de titel van de cursus op postgiro 4970581 t.n.v. stichting Kunst in zicht, Groningen. Tot uiterlijk 21 dagen voor aanvang van de cursus.
- door aanmelding en betaling bij Athena's boekhandel, Oude Kijk in 't Jatstraat 42, Groningen. Tot uiterlijk 5 dagen voor aanvang van de cursus.

Kursusvoorwaarden.

Bij onvoldoende deelname gaat een cursus niet door. Kursisten krijgen hiervan bericht in de week voor de geplande aanvangsdatum. Het reeds betaalde kursusbetrag wordt uiteraard terugbetaald.

Afzeggen door de kursist kan tot 21 dagen voor aanvang van de cursus. Het reeds betaalde kursusbetrag wordt dan terugbetaald onder aftrek van f 25,- administratiekosten. In alle andere gevallen wordt geen restitutie verleend.

Kortingen.

Enkele cursussen uit het programma zijn in combinatie te volgen. Bij inschrijving voor zo'n combinatie wordt een gereduceerd kursusbetrag berekend.

Donateurs ontvangen 10 % korting op de vermelde kursusbetrags.

Donateurs.

Wie de activiteiten van de stichting Kunst in zicht wil steunen kan donateur worden voor minimaal f 15,- per cursusjaar. Donateurs krijgen een korting van 10 % op het kursusbetrag en tevens worden hen de programmaboekjes van de stichting toegestuurd. Deze verschijnen tenminste twee keer per seizoen.

Men kan donateur worden door minimaal f 15,- per cursusjaar over te maken op postgiro 4970581 t.n.v. stichting Kunst in zicht in Groningen, onder vermelding van 'donateur KIZ'.

Wijzigingen in het programma voorbehouden.

Geschiedenis van de stad Groningen.

maandag 15,22,29 september + e^vkursie
op zaterdag 4 oktober (10.00 - 13.00
uur) tijd: 19.00 - 21.00 uur kursusgeld: f
55,-
kombinatie met cursus over archi-
tektuur en beeldhouwkunst in Groningen
is mogelijk. Kursusgeld voor beide
kursussen: f 100,-

Wist u dat de Grote Markt vroeger de 'Brede Merckt' werd genoemd ? En dat de Vismarkt een eigen haventje had ? Bent u als echte Groninger geïnteresseerd in de geschiedenis van uw stad en zou u er graag wat meer van af willen weten ? Dat kan !

Met behulp van foto's, plattegronden (waaronder de beroemde van Haubois), dia's en door middel van originele teksten en anekdotes zal de geschiedenis van de stad in grote lijnen uit de doeken worden gedaan. Kerken, gevels en torens, waar menig stadjer onopgemerkt al jarenlang langs loopt, straten en markten zullen gaan leven.

De cursus zal worden afgesloten met een bezoek aan het Gemeentearchief en een stadswandeling. De kursist zal ontdekken dat Groningen nog vele herinneringen aan het roemrijke verleden kent.

Wat is archeologie ?

dinsdag 23 en 30 september en 7 oktober

tijd: 19.00 - 21.00 uur kursugeld: f 42,50

U loopt in een museum. Op de archeologische afdeling ziet u voorwerpen in de vitrines en u denkt: 'Hoe oud zou dit alles zijn ?' Tot uw verbazing staat er op het kaartje naast een Griekse vaas 'uit Lokri, 470 v.Chr.', of naast een pot 'kookpot, vierde eeuw na Chr., Wittewierum'.

In deze cursus wordt het archeologische bedrijf voor u uit de doeken gedaan. Vragen als: 'Hoe gaat de archeoloog te werk als er een vondst gemeld wordt' en 'Hoe wordt een vondst gedateerd' komen hierbij aan de orde.

Al spoedig zal blijken dat Groninger onderzoekers een belangrijke rol hebben gespeeld - en nóg spelen - in de ontwikkeling van de archeologie als wetenschap. De datering volgens de C-14 methode, het 'kwadrantensysteem' en een belangrijke opgraving in Midden-Italië passeren de revue.

Bij voldoende belangstelling wordt er na afloop van deze cursus een tocht langs de Groninger terpen georganiseerd (deze exkursie is niet bij het kursugeld inbegrepen).

Docenten: J.Schoenmaker en H.Borg

Beelden en architectuur in de stad

Groningen.

maandag 20 en 27 oktober en 3 november + exkursie op zaterdag 8 november (10.00 - 13.00 uur) tijd: 19.00 - 21.00 uur kursusgeld: f 55,-
kombinatie met cursus over de geschiedenis van de stad Groningen is mogelijk. Kursusgeld voor beide cursussen: f 100,-

Een stad is een levend organisme. Bouwen, slopen, renoveren, versieren: dat alles is nodig om een stad bewoonbaar te maken en te houden.

Groningen vormt geen uitzondering op deze stelling.

Veel van wat oud is bleef bewaard; veel ook werd en wordt vervangen. De stad laat zich als een handboek over architectuur lezen. Vijfhonderd jaar bouwkunst op 8250 hektares. Daarnaast kent Groningen langs de weg, op pleinen en aan gebouwen ook nog zo'n 250 beeldhouwwerken. Deze beelden hebben maar één ding met elkaar gemeen: ze bevinden zich in de stad.

Verder verschillen ze van elkaar in interpretaties van beeldhouwkunst, in de tijden waarin ze ontstonden, in opdrachtsituaties en in kunstenaars.

In deze cursus wordt getracht de verschillende aspecten van de architectuur en de rijke beeldenverzameling binnen de grenzen van de stad te belichten.

Aan de cursus is een exkursie verbonden, waarbij u onder leiding van de twee docenten een tocht langs de meest sprekende monumenten en beelden maakt.

Docenten: H.Smit en C.Bekink

In het licht van de lens; inleiding op de geschiedenis van de fotografie.

dinsdag 21 en 28 oktober en 4 november + exkursie op zaterdag 8 november (10.00 - 12.00 uur) tijd: 19.00 - 21.00 uur kursusgeld: f 55,-

In 1826 maakte Niépce vanuit zijn werkkamer de allereerste foto. De aanvankelijke weerstand tegen de fotografie - bv. van portretschilders - werd al vrij snel overwonnen en de vraag of fotografie kunst is, wordt nog maar zelden negatief beantwoord. Toch is de foto ook nog iets anders: een moment, een leven, een eeuw ligt in foto's besloten en doet ons geloven dat het zó was.

In deze cursus komt de ontwikkeling van de foto - van Niépce tot nu - aan de orde. Daarnaast wordt ingegaan op de wederzijdse beïnvloeding van de fotografie en de schilderkunst. Aan de hand van werken van beroemde 19e en 20e eeuwse fotografen worden verschillende vormen van fotografie - zoals kunst-fotografie en sociaal-fotografie - behandeld en in een bredere maatschappelijke en kulturele kontekst geplaatst. Ter afsluiting van deze cursus wordt er onder leiding van de docent een bezoek gebracht aan het Groninger Museum, waar dan een tentoonstelling gehouden wordt over gekonstrueerde en geënceneerde fotografie in Nederland.

Docent: J. Homan van der Heide

Overzicht kunstgeschiedenis: Oudheid
en Middeleeuwen.

maandag 10,17 en 24 november, 1,8 en
15 december tijd: 19.00 - 21.00 uur
kursusgeld: f 85,- combinatie is mogelijk
met het tweede deel van het overzicht
dat op 6 dinsdagavonden in de periode 3
januari t/m 10 februari 1987 gegeven
wordt. Kursusgeld voor beide cursussen:
f 150,-

Mesonotamië en Egypte kenden al vanaf 3000 v.Chr. een hoge vorm van beschaving. Vanaf 2000 v.Chr. ontwikkelde zich daarnaast in het oostelijk bekken van de Middellandse Zee de Aegeïsche kuituur van Kreta en Mykene, als voorlopers van de klassieke Griekse kunst.

Etruskische en Griekse kunst vormden de basis van de Romeinse architectuur en beeldhouwkunst. Het was in hetzelfde Rome dat de vroeg-Christelijke kunst zich begon te vormen. Karolingische, Ottoonse en Romaanse kunst alsmede de Gothiek en Renaissance komen in het tweede deel van deze cursus aan de orde. Abstrakte vormen, welke met een verfijnd vakmanschap werden uitgevoerd ten tijde van Karei de Grote en Otto veranderden geleidelijk in de meer verhalende beelden van de Romaanse en Gothische kunst. Aan het eind van de Middeleeuwen volgt dan de wedergeboorte van kunsten en wetenschappen: de Renaissance.

Docenten: L.Velt en A. de Groot

Expressionistische kunst inNederland

dinsdag 11,18 en 25 november en
2 december

tijd: 19.00 - 21.00 uur

kursusgeld: f 55,-

kombinatie met 3 cursussen over
20e eeuwse kunst in de tweede helft van
het seizoen is mogelijk;

zie p. 15

In de geschiedenis van de moderne kunst in Nederland neemt het expressionisme, als specifieke kunstvorm, een belangrijke plaats in. In deze cursus worden de Nederlandse expressionisten uit de 20e eeuw naar voren gehaald en in verband gebracht met internationale ontwikkelingen. Er zal hierbij onderscheid gemaakt worden tussen expressionistisch werkende kunstenaars, die de zichtbare werkelijkheid vervormen en verkleuren en de abstrakt-expressionistisch werkende kunstenaars, die streven naar abstrakte taal en tekens. Beide groepen komen bij elkaar in het gebruik van een bepaalde gevoelswaarde. Aandacht wordt ondermeer besteed aan: Van Gogh, Kees van Dongen en de schilders van 'De Ploeg'; Cobra, Ger Lataster en Willem de Kooning; Hans van Hoek, Piet Dieleman, Rene Daniels en Mariene Dumas.

Geschiedenis van het kostuum.

maandag 10,17 en 24 november
tijd:13.30 - 15.30 uur kursusgeld: f
42,50

De ontwikkelingsgeschiedenis van het kostuum is één van de boeiendste aspecten uit de geschiedenis van de mens. Het zich kleden vanwege de kou en de sociale status, met behulp van allerlei materialen in de meest uiteenlopende vorm en snit, is zo oud als de mensheid zelf.

In deze cursus wordt, aan de hand van dia's en tekeningen, de ontwikkeling van het kostuum chronologisch behandeld. Mode-trends in de Oudheid, het Middeleeuws kostuum en de Reformkleding uit het begin van deze eeuw komen hierbij onder andere aan de orde.

Sicilia antiqua: kunst en kuituur van Sicilië.

---

woensdag 22 en 29 oktober, 5,12, 19 en 26 november

tijd: 20.00 - 22.00 uur kursugeld: f 85,-

N.B. plaats: 'Noi Stessi', Oude Boteringestraat 58 A, Groningen

Een waarlijke mengelmoes van menselijke bewoning kan men aantreffen aan de voet van de Italiaanse laars: Sicilië.

De centrale ligging van dit eiland in de Middellandse Zee zorgde er voor dat vrijwel alle volken, die een rol van betekenis in Europa en Noord-Afrika gespeeld hebben er hun sporen nalieten.

Griekse tempels, Romeinse amfitheaters, Byzantijnse kunstschaten en Moorse architectuur, Normandische kathedralen en Spaanse baroksteden: dit alles en nog veel meer treft u op Sicilië aan.

In zes lessen wordt u langs de Siciliaanse geschiedenis gevoerd aan de hand van dia's, plattegronden en kaarten.

Deze cursus is niet alleen geschikt voor mensen die van plan zijn om dit eiland nog eens te gaan bezoeken, maar ook voor hen die geïnteresseerd zijn in 25 eeuwen Euroese kunst en kuituur.

Docenten: J.Schoenmaker en H.Borg

Oorsprong en maatschappelijke
functie van het sieraad.

maandag 8 en 15 december +
ekskursie zaterdag 20 december
(10.00 - 12.00 uur)
tijd: 13.30 - 15.30 kursusgeld: f 42,50

Waar komt het sieraad aanvankelijk vandaan en met welke betekenis werden sieraden gemaakt en gedragen. Zijn er nog overeenkomsten met de hedendaagse toepassingen van sieraden. Doordat de mens zich versiert, voegt hij iets aan zichzelf toe. Hoe belangrijk nu wordt deze toevoeging. Hoe zou de maatschappij functioneren zonder versierende attributen b.v. wat is een koning zonder kroon.

In de cursus zal de cultuur en cultus van het sieraad nader bekeken worden.

Middeleeuwse Kerstvoorstellingen.

dinsdag 9 en 16 december tijd: 19.00
- 21.00 uur kursusgeld: f 27,50

In de middeleeuwse Westeuropese kunst is het kerstverhaal dikwijls als onderwerp van de voorstelling gekozen.

In deze cursus wordt kennis gemaakt met de manier waarop in de loop van de tijd de gebeurtenissen in en om de kerstnacht zijn uitgebeeld, waarbij de nadruk komt te liggen op de laat-middeleeuwse schilderkunst. Hoe kunnen voorstellingen van het 'kerstevangelie' gelezen worden en hoe moet men ze interpreteren ?

Drie thema's staan centraal:

- de boodschap aan Maria, waarbij Maria en de engel Gabriël de hoofdrollen spelen. Het blijkt dat dit thema in de ene periode geheel anders wordt uitgewerkt dan in de andere periode;
- de geboorte van Christus, een thema dat een centrale rol in de gehele middeleeuwse kunst inneemt;
- de aanbedding van de Drie Koningen, waarbij een tendens van een eenvoudige naar een meer uitbundige voorstelling valt te bespeuren.

Voor de tweede helft van het seizoen staan de volgende cursussen op het programma:

- Kleur in de architectuur (3 lessen)
  - Overzicht kunstgeschiedenis: Renaissance t/m 19e eeuw (6 lessen; combinatie met het eerste deel van het overzicht - zie p.9 - is mogelijk. Kursusgeld voor beide cursussen bedraagt *f* 150,-)
- 20e eeuwse kunst:
  - kunst uit de jaren 70 (4 lessen)
  - realisme (4 lessen)
  - abstrakte kunst (4 lessen)(combinatie met cursus Expressionistische kunst in Nederland - zie p.10
  - is mogelijk. Kursusgeld bedraagt bij deelname aan 2 cursussen *f* 100,-, aan 3 cursussen *f* 150, en aan 4 cursussen *f* 195,-)
- Galerieën in de stad Groningen (2 lessen + excursie)
- Inleidingen op een tweetal actuele tentoonstellingen (2 cursussen van elk 2 lessen)
- Griekse en Romeinse architectuur (3 lessen)
- Design (3 lessen + excursie)

De exakte data en tijden staan vermeld in het programmaboekje dat in november 1986 zal verschijnen.

Dit boekje is gratis af te halen bij Athena's boekhandel, Oude Kijk in 't Jatstraat 42 in Groningen, of schriftelijk aan te vragen bij stichting Kunst in zicht, Postbus 1181, 9701 BD Groningen, onder insluiting van *f* 1,20 aan postzegels voor portokosten.

Overige informatie.

De stichting Kunst in zicht doet meer.

Naast cursussen organiseert Kunst in zicht bijvoorbeeld ook excursies naar tentoonstellingen en naar interessante plaatsen in de regio.

Tevens kunnen wij lezingen over de meest uiteenlopende onderwerpen verzorgen. In ons bestand staan vele namen van specialisten op zeer diverse terreinen. Tegen gunstige voorwaarden komen we naar u toe om uw verenigingsavond een kunsthistorisch of archeologisch tintje te geven. Eveneens bestaat de mogelijkheid een complete cursus uit ons aanbod 'bij u thuis' te brengen. Dit kan in alle plaatsen in de noordelijke regio, mits deze bereikbaar zijn per openbaar vervoer.

Wilt u nadere inlichtingen over de activiteiten van Kunst in zicht dan zijn wij gaarne bereid u die te verstrekken.

U kunt ons bereiken via Postbus 1181, 9701 BD Groningen.

Na ontvangst van uw schrijven nemen wij zo spoedig mogelijk telefonisch of schriftelijk contact met u op.

Vormgeving omslag: Gerard de Vries

De uitgave van dit programmaboekje is mogelijk gemaakt door Athena's boekhandel.

